

2634

P R E S S E R V I S

NOVINSKO-IZDAVACKO PREDUZEĆE SAVEZA
NOVINARA JUGOSLAVIJE
PRESS PUBLISHING ENTERPRISE OF THE FEDERATION
OF YUGOSLAV JOURNALISTS

BEOGRAD — Knez Mihajlova 2/X — Pošt. fah 842
Tel. 621-578 Cek. račun 101-11/1-804
Current Account with
Yugoslav National Bank

SLUŽBA DOKUMENTACIJE
CLIPPING SERVICE

Isečak iz lista
Newspaper cutting

НАРОДНА ПРОСВЕТА

Скопје

- 4 II 1967

МАКЕДОНСКАТА ТАПИСЕРИЈА СЕ ПОВЕЌЕ СЕ АФИРМИРА

Таписеријата во Македонија е поста-
ра гранка на уметноста. Таа своите ко-
рени ги води од минатото, кога се раз-
виени и другиот вид ликовни уметно-
сти, во средновековието. Но, со оглед
на тоа што денешните современи ли-
ковни уметници, повторно ја негуваат
оваа ликовна уметност, воочливи се
нејзините презентирања на автентич-
ни мотиви со оригинален израз како
во техниката на создавањето така и во
изборот на мотивите. Според досегаш-
ните презентирања од неколкуте ликов-
ни уметници, што се занимаваат со та-
писерија може да се констатира дека
тие како мотивите така и инспирациите
ги наоѓаат во минатото или во среди-
ната, во секојдневието. Всушност, раз-
ведувајќи ги таписериите, се добива
впечаток дека тие се продолжувачи на
богатата традиција во Македонија. Ме-
ѓу малиот број ликовни уметници во
СР Македонија што се занимаваат со
таписерија спаѓа и професорот на
Скопскиот универзитет Димче Коцо.

Димче Коцо, покрај дејноста на уни-
верзитетот како професор и научно
иследувачката работа на културното
минато на Македонија се занимава и
со изработување на таписерија. Овој
вид уметност професорот Коцо го за-
сакал многу одамна, но кон практично
творештво пристапил подоцна.

За развојните патишта, традициите и
континуитетот на македонската таписе-
рија и воопшто за таписеријата кај
нас, Димче Коцо одговори на неколку
прашања:

**Вие сте еден од ретките, ако не и един-
ствен ликовен уметник во СРМ, што се за-
нимава со таписерија — кажете ни што
ве поттикнало кон овој вид уметност?**

— Јас не сум единствен уметник во Ма-
кедонија што се занимава со таписерија.
Пред мене таписеријата излагаа: Димче Про-
туѓер, покојниот Лазар Личеноски, Душко
Стојановски и др.

Со таписерија се занимавам повеќе од
шест години. Досега сум изработил десет
таписерији, од кои само првата не е работена
по мој картон; неа ја работев по нацрт
картон на Надежда Поповиќ. Другите та-
писерији сум ги изведувал лично јас, по мои
картони и идеи.

Ме прашувате што ме поттикнало да пра-
вам таписерији? Сум чувствуал некаква
врска меѓу нашите средновековни фрески и
народните носии и во таписериите настоју-
вам тоа чувство да го реализирам.

**Какви се традициите за таписериите во
Македонија; кога се појавила таписеријата
(нејзината автентичност, изворност)?**

— Историски гледано таписеријата кај
нас може да се смета за многу стара ли-
ковна дисциплина. Средновековните везо-
ви, од кои делум има и зачувани фрагмен-
ти (во некои музеи) се нашите таписерији,
кои што заедно со килимите, (особено оние
што се од XIX век) претставуваат основа за
изучување на таписеријата во Македонија.
Меѓутоа детални проучувања на овој проб-
лем за сега нема. Оваа празнина, се наде-
вам, младите генерации ќе ја пополнат, за-
што на таписериите не само во нашата зем-
ја, туку и во светот, денеска се посветува
доволно внимание.

**Кажете ни нешто за мотивите на вашата
таписерија?**

— Изработувајќи таписерији јас се рако-
водам да ги поврзам раскошните бои на
средновековните црквени одежди со не по-
малу раскошните бои на македонскиот фол-
клор, предадени преку фигури во стилизи-
рани форми и со определена функција. Ова
мое настојување надобро сум го реализи-
рал, барем така ми се чини, во мојата та-
писерија „Кочијаши“ (денеска во Штип-
ската уметничка галерија)... Јас во главни
црти ја познавам таписеријата што се из-
работува денеска во Југославија, а делум
и во Франција. Меѓутоа, настојувам да не
се поврзувам со постигањата на полето на
таписеријата во нашиов век, туку мислов-
но користам резултати од постарите времи-
ња...

Сметате ли дека тој пат е правилен?

— Дали е патот правилен или не, ќе по-
каже времето.

**Какви се можностите за развој на
овој вид уметност на пошироко подрачје
(изработка на таписерији во Средноуметнич-
кото училиште или во едно од специјализи-
раните претпријатија) како стопанска гран-
ка?**

— По ова прашање јас сум оптимист. Во
догледно време, претполагам, таписеријата
ќе биде повеќе негувана и секако користе-
на како рамноправна гранка во ликовната
уметност. Може би во догледно време и сто-
панството ќе се заинтересира за таписери-
јата. Во странство тоа е постигнато.

**Во СФРЈ, пред неколку години, се фор-
мира, по се изгледа единствената институ-
ција за таписерија „Ателје 61“ (во Петро-
варадинската тврдина). Кажете ни нешто за
неа и за афирмацијата на таписеријата ка-
ко уметност во СФРЈ и во светот?**

— „Ателјето 61“ секако претставува при-
добивка во нашиот културен живот. Во ова
Ателје, во Петроварадинската тврдина, се
изработени таписерији на доста значни ју-
гословенски уметници. Примерот на Ател-
јето, сметам, порано или подоцна ќе најде
своја реализација и во другите културни
центри во Југославија. Современата југо-
словенска таписерија како вредност веќе е
примена и надвор од нашава земја.

**Со оглед на тоа што 1967 е предвидена
како „меѓународна година на туризмот“,
какви можности постојат за афирмација и
проширување на овој вид уметност?**

— Од лични контакти со извесни фак-
тори од културниот живот на Македонија,
сум убеден дека се настојува во оваа или
идната година да се организира изложба
на таписерији на македонските уметници (во
просториите на Музејот на современата у-
метност во Скопје). Тоа секако ќе предиз-
вика извесна афирмација на поширок план
на таписеријата во Македонија и можност
за запознавање на нашата и странската
публика со постигањата на ликовната ак-
тивност кај нас. Според мене таа активност
значи ободрување и енергија за перспек-
тивен развој на таписеријата во Маке-
донија.

П. Ефтимов